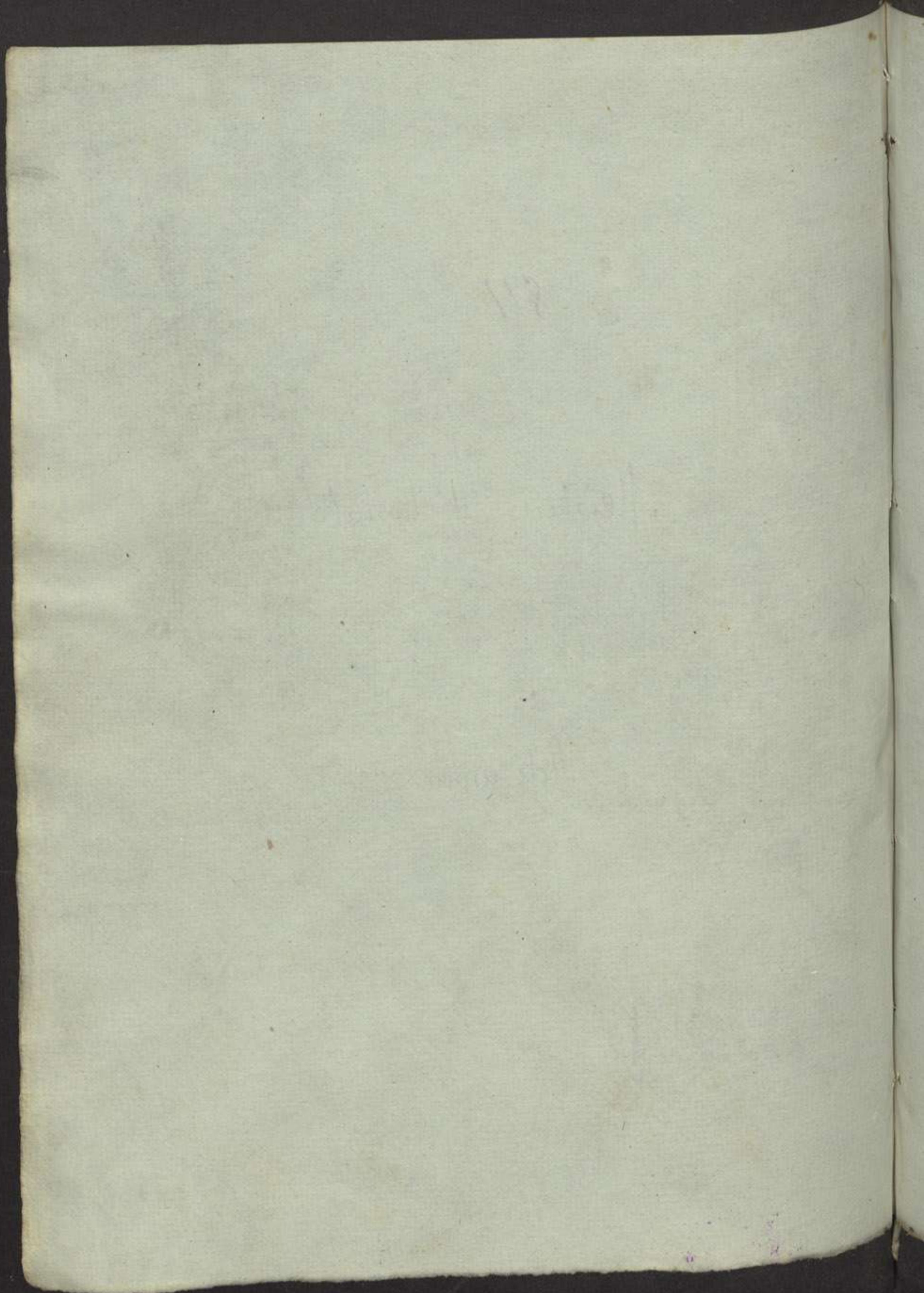

811.

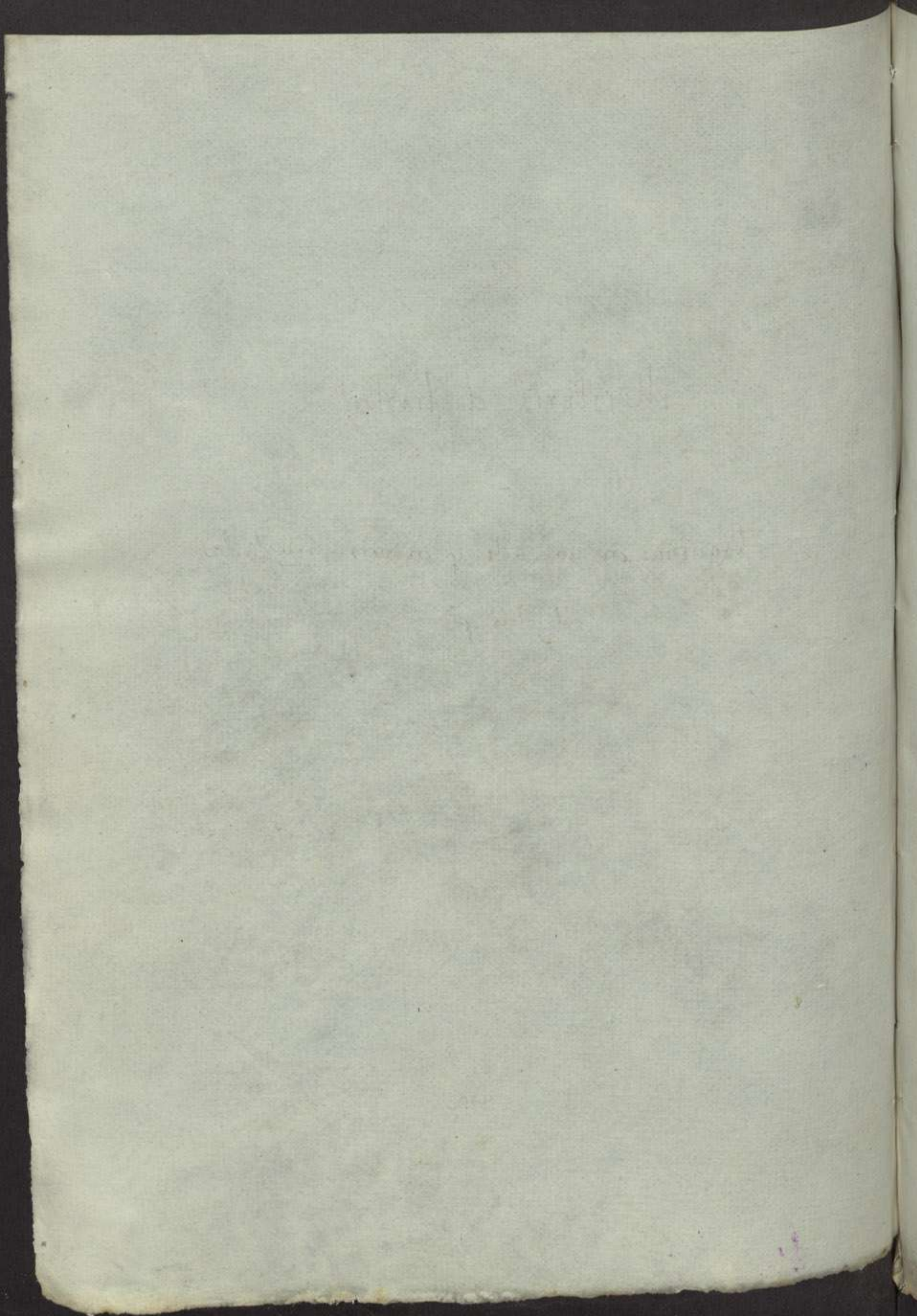
Misteris d'hostal.

Acte unich

Moisteris d'hostal

-
Joquina en un acte y en vers, arreglada
al catalá, per

Personas

Margarida filla de

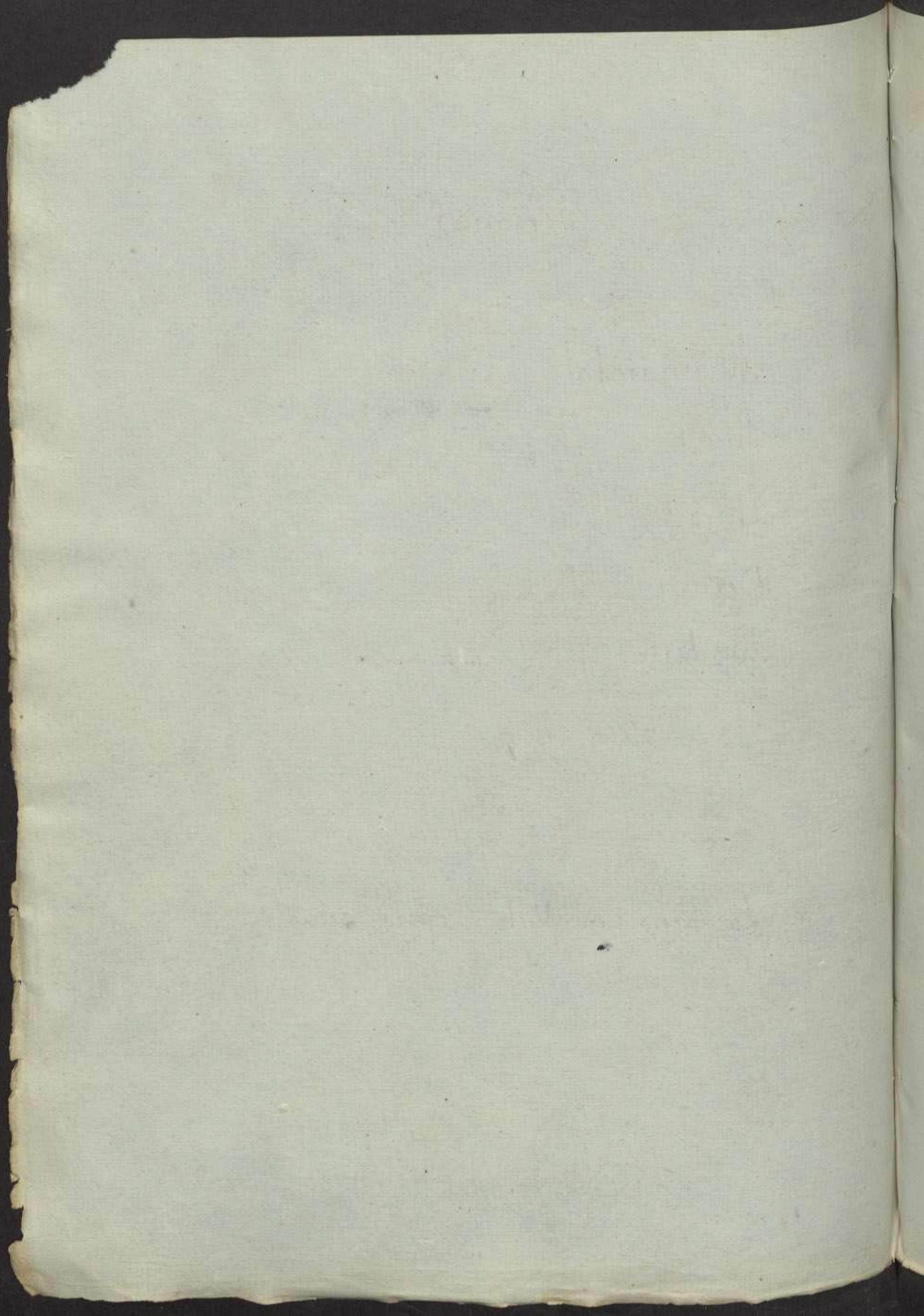
Pau fondaista

Lluís

Bernat barber

Modesto repartidor de entregues

La acció en Vich; epoca actual.

Acte unich.

Lo teatro representa una reboti-
ga: porta al fondo que dona al
exterior; a la part dreta del es-
cenari una porta que figura
donar pas a la cuina y a la
esquerra duas mes que son de
las habitacions interior: duas
taulas llargas a istil de hos-
tal, banchs y cadiras, y un

armari gran en la paret del
fondo componen tot lo muet-
blatje. En mitj mateix del es-
cenari una trapa.

Escena 1.

Pau a son temps Bernat.

(Al aixecar el teló ix Pau per la prime-

ra porta dreta tot acabant de vestir.)

Pau. Lo haver vetllat fins a altre hora
m'ha deixat un xich de son.

Aah!

(Badallant.)

bon dia tot lo mon.

Aah!

(Lo mateix.)

Ba! ba! perera a fora.

(Tocan horas; Pau va contantlas)

Una... duas... Las cinch, apa!
Es l'hora en que deu venir
lo Derrnat... Jo crech sentir...

(Escolta a la trapa, en aquest instant

trucan a sota.)

La senyal. Alsem la trapa.
Pro, no 'ns apressurem massa,

(Mirant per tot ab cert recel.)

que 'l negoci que tenim...

(Escolta a la segona porta.)

Dorm fort com lo guix! Obrim:

(Alia la trapa y per ella ix Derrnat ab un

sach ple al coll. Pau torna a tancar)

Hola, que tal?

(A mitja veu y ab misteri.)

Ber.

Bona casa.

(Lo mateix tota la escena.)

Pau. Son carns fortas?

Ber.

Y macisas.

Pau. Es d'allo?

Ber.

De lo mateix;

d'allo que tant be' ns serveix
per farcir las llangonissas.

Pau. Donchs ara que ningú 'ns veu
dret a' la ruina depressa.

(Entran lo sach a' la dreta y tornan a

cisir de seguida.)

Ber. Ja us dich ja qu'es una pressa...

mireu quin suor, mireu,
tots los poros me traspuan.

Pa. Dà! de re' n fas gran farcell:
ets com los ases d' Urgell
que al veurer carga ja suan.

Ber. Us dich que pesa; y bastant!

Pau. Donch ni n'hi ha per la meytat
de lo que tinch demanat.

Ber. Si, teniu despatj.

Pau. Oh, y tant!

Meira, repassa la llista

(Preu una llibre del armari y 'l posa sobre

la taula.)

y veuràs, cuanta demanda!

Com que la meua vianda

es una cosa may vista,

que sempre té gust de poch,
es clar, la fama s'escampa...

Der. Oy: y no sabent la trampa...

Pau. Eh? ni la sabrán tampoch:

la policia mateixa

ne menja y 'ns protegeix...

cuan aquesta no ho coneix,

digam, qui ho podrà coneixe?

Der. Teniu raho; veritat es.

Vamos, ja ho sabeu entendre;

ab tot guanyeu; ab lo vendreu,

ab lo allotja als passatjes...

Pau. La ganancia d'aixo es flaca:

sabs tu lo que a mi 'm ja rich?

las llangonissas de Vich:

aixo m'ompla la butxaca.

Der. Però haveu de confessar

que jo us ajudo...

Pau. Jo hu crech!...

també jo faig lo que dech,

y, mes penso fer encar

per premiar la ajuda teva:

mira, Bernat, tinch lo intent

d'arreglarte un casament.

Der. A's qui?

Pau. Ab una filla meva...

Der. Vos sou pare!

Pau. No ho sabias!...

bé, si aquí tothom ho ignora:

com qu'ella vivia ajora...

Der. Y ara?

Pau. Es aquí ja tres dias.

Ber. Y es jove?

Pau. Per Sant Andreu

Jara' quinze anys no més.

Ber. Y ella es guapeta?

Pau. Si ho es?

Meira, es lo retrato meu.

Ber. Puf!

(Ab jàstich miranhe a' Pau.)

Pau. Be', ja' mes goig que jo:
com qu'es tant tendre la noya...

Ber. Com se diu?

Pau. Margaridoya.

Ber. Y hont diuhu qu'era?

(Ab cert interei)

Pau. A Meataró.

Ber. (Uy! si jo's aquella ingrata...)

Pau. Mirala, alli vè.

(Mirant a la primera porta.)

Ger. (Ella es.)

(Lo matix)

Pau. D'aixo en parlarem després,
perque ara la feyna mata.

(Parlan baix.)

Escena 2.

Dits. - Margarida.

Mar. Es ell! l'acabo de veurer

(Ab alegria tot vivint.)

desde la finestra... - Ah!

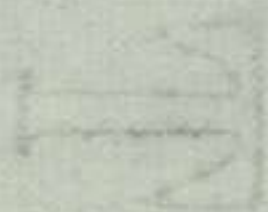
(Parant al veure a Pau.)

l'pare.

Pau. Hola! molt bon dia.

(A Margarida.)

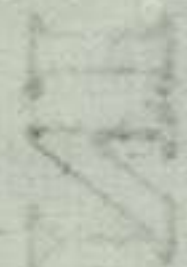
Es lo meu soci.

(Vesstant à Bernat.)

Mar.

(En Bernat!)

(Al farti.)

Pau. Ja te'n parlare' un altre hora,
perque tu ara has d'endressar
y a mi la cuyna m'espera.
Y tu Bernat a buscar
més farciment: cuyta, cuyta,
que n'hi ha gran necessitat:
ja t'ho hi dit corra, corra,
y, ey! sens ell no tornis pas
sino vas tu a la caldera.

Anem a trinxar la carn.

Escena 3.

Margarida - Bernat.

(Margarida creyente haber quedat sola

s' dirigeix a la segona porta de la es-

querca.)

Mar. Ell es aquí.

Ber. Jo t' estimo:

(Margarida s' para sorpresa)

perque 'm fujes, cor ingrát!

Mar. Perque sa presencia 'm pesa:
mil voltas li he dit ben clar.

Ber. Ton pare m' ha dat paraula...

Mar. Lo pare la teneará

cuan sápigas certas cosas

que jo sé.

Ber. Y qu'és lo que sabr?

Mar. Sí, que voste' es buit de dintre,

que té 'l cuart pis per llogar,

que com altre ase d'en Meora

de tot se va' enamorant,

qu'és un fastejalas totas

y que ab totas queda mal,

y en fi, un galan a' la rústica,

un tenorio de vehinat.

Ber. Es fals!

Mar. Que ho diga la Cila,

(Ab despreci' orisent.)

La' O, la Sió, la Trinidad,

la Meencé, y per fi la Paula,

qu'és la ultima que enredá;

embolla dor consumit;

no vull dirli consumat.

Ber. (Sab lo de la Paula... malo!)

Calúmnia! jo soch formal.

Tu, si, que tens certs enredos...

Mar. Diguils donchs, ja pot parlar:

jo may hi tingut cap seba
que 'm fes coure 'ls ulls.

Ber. No?

Mar. May!

Ber. Y'l Lluïset, Margaridoya?

Mar. Ah... ja! Es un pollo elegant,
que vesteix sempre a la moda,
que canta ab gust, balla ab sal,
que 'm fa gracia, y 'm fa l'aleta...

Ber. Jo...

Mar. Vosté? l'as: això m'fa.

Bar. Ah! m' dius fiera? seré fiera.

Mar. Meiri, 's podrà fe' ensenyar.

Bar. O tu deixas a aquest home...

(Ab to d'amenassa)

Mar. Li soch promesa; ha fet tart.

Bar. O tu li donas carbana...

Mar. Senyo', te' que dispensar;
sols un rabaquet tenia
y vosté l'està menjant.

Bar. Donchs o' consento en ser mèva...

Mar. Que parlo griech?

Bar. O m'en vaig
cap denuncià al teu pare:
ja sabr tu qu'estem lligats
per misteris... misteriosos,

y faltas molt grans, molt grans!

y que si vull...

Nar.

Ah! no ho fassi.

(Jingint amabilitat.)

Ber. (Sera' meua al capdevall.)

Escena 4.

Dits. Pau.

Pau. Ah! ja tornas a' se' aqui:

(A Bernat.)

que has portat?..

Ber.

Ara hi anaba.

Pau.

No t'hi dit que ho esperaba?

Ves, ves y cuita a' venir.

(Bernat fa' com qui se'n va.)

Pero, molta precaució,

(Ab misteri a Bernat Detenintlo)

perque, noy, ser... lo que som,
havem de anar ab peus de plom:
jo avuy mes que may tinch por.

Ber. Y això?

(Ab temor.)

Pau. No sé... Escolta atent:
ahir s'entra aquí un home alt,
alt com...

Ber. Com una canal.

Pau. Y 'm demana allotjament:
un uniforme portaba
verdenc com la verda canya
y duya una cosa estranya
a la gorra, que brillaba!

era de pel roig, d'ulls blaus
 y... vamor, no va' agradarme;
 ab tot, ell va' saludarme,
 jo igualment y estem en pau:
 torna' a' saludarme ell luego,
 y al fe' així. —

(Pau que haura anat fins ara dirigint la pa-
 raula ja a Bernat ja a Margarida al
 arribar aquí y parlant ab aquesta, imita una
 cortesia desnant un cop de gorra a la cara
 d'en Bernat, mes sense donar-sen.)

Ber.

Aneu a' la porra!

(Posant las mans als ulls.)

Pau. ~~Car~~ Va' caurerli de la gorra
 la insignia: jo que la plego:
 en un raconet de casa

la inspeccions... y...

(Aquesta Y a Bernat recalcant molt lo

accent misteriós.)

Mar.

(Que seria?)

Pau. Horròritzat: sabs qu'hi havia?

(Com ara.)

una palma y una espasa!

Ber. Era un espia!

(Tot temerós.)

Pau.

Si, noy:

y a mes; hi havia també

una M. y una P.

Ber. Ministeri Públich!

(Dapris d'un instant de cavilació.)

Pau.

Oy.

(Com aprobant.)

Luego ~~que~~ ^{me} la vaig deixar
 allà hont tinch la carn trinxada
 y ara en lloch me l'hi trobada;
 ni menos se' hont deu parar.

Ber. Pau, si eixim d'aixo, es segú
 que escaparem d'una y gorda!..

Pau. Pero, calla; ara 'm recorda...

(De prompte a Bernat.)

ell me pregunta per tu.

Ber. Com! per mi?

(Anuntat.)

Pau. No heu duptis, no.

Mar. Ja está mes groch que un difunt.

(Per Bernat.)

Pau. Va donarme punt per punt
 nom, ofici y filiació.

Ber. Mes, sabeu com se diu?

Pau. Si:

(Després de pensar un moment.)

Modesto.

Ber. ('L germa' de Paula!)

Pau. Va' sopa' en aquesta taula...

Ber. Com! esta' allotjat aqui?

(Ay, ay! si 'm troba 'm trepitja.)

Ber. Jo allotja' a la policia!...

per qui 'm prens? Això seria

casi una tontada y mitja:

vaig dirli: "Senyor Modesto,

tot ho tinc ja ple; ha fet tart."

ell marxà y al cap d'un quart

vaig pendre un altre al seu puesto.

Mar. Lo del cuarto de la dreta?

Pau. Just.

Mar. Com se dire?

Pau. Oh! no hu sé;

després li preguntare

per posarlo a la llibreta.

Ber. Pau alerta; alerta Pau

Pau. D'aquet no'n desconfio pas;
després, que, per un si acàs
vaig tancar-lo ab pany y clau.

(L'ouen crita de "Obrin! obrin!" y copo fort)

donat a la porta dreta.)

Ber. Trucan.

Mar. Ell es!

(Ab alegría)

Ber. Quin desfici!

(Van en augment los cops y 'ls crits.)

Pau. Ara ja tot es desat...

(Vaix y anant cap a la porta.)

Llu.

(Dintre.)

Que m'haig d'estar aquí tancat
fins al dia del judici?

(Pau obra y surt Lluís.)

Escena 5.

Dits - Lluís.

(Aquet ix furios donant una empenta a Pau que

l'obra y altra a Bernat que's troba a son pas

no parant fins a posarse frente de Margarida)

Pau. Ay!

Ber. Oy!

(Los dos al rebre la empenta.)

Llu. Uly! quina enganyifa!
 pero al ultim n'hi sortit...
 Ella!

(Veyent ara a' Margarida. Aquesta li fa
 una senya y ell se reprimeix.)

Mar. (Y que va ben vestit!
 Si haurá tret alguna rifa?)

Llu. Qu'es l'amo vosté?

(A Pau ab actitud amansada.)

Pau. Si'm toca...

(Parant a' la defensiva.)

Llu. Pro perquè, per quin motiu
 m'ha tingut tancat?

Pau. Que diu!

tancat? vosté s'equivoca.

Llu. Me'equivoco!...

Pau.

Si senyo.

Llu. Y m'hi vist encès de ràbia
pres com l'ós dintre la gàbia!

Pau. La clau era al pany...

(Ensenyantli la de la porta.)

Llu.

Pero...

aquest home m'acalora!

Pau. La clau...

Llu. Pero vell estrany...

Pau. La clau era dins del pany.

(Com abans.)

Llu. Si; pero a la part de afora.
Com si 'n fos un presoner!

(Ab exaltació.)

tancat m'ha tingut fins ara...
oh! si no fos per la cara

de aquesta hermosa...

Mar.

Xut!

(Vaix a Lluis dantli un pessich.)

Llu.

Eh!

Ber. Oh! y ves perque fa' aquets crits:
que no ha sortit tal vegada?

Pau. Res; n'hi ha que 'l crida' ls agrada:
joves que dihentse aixerits
creuhen tenir carta blanca...

Llu. Aixó no! jo soch pacífich:
jo tinch un genit magnífich...
es a dir, cuant no se'm tanca.

Pau. La clau...

Ber. La clau...

(Lluis va a replicar pero s' deté a una senya de

Margarida.)

Llu. Bé; corrent:

s'han acabat las cuestions.

(Vaya un parell de guassons...

hum! no'm xoca aquesta gent.)

Pau. Y que tal, ha dormit bé?

Llu. Ni bé ni mal: no hi dormit...

Qu'heu tingut aquesta nit?

(De prompt.)

Que s'ha calat joeh potse?

To desde'l meu calabosso

sentia un anà y vení,

y correr d'aquí per allí,

y un xiu, xiu, xiu...

Pau.

Era'l monno;

ha romput una cassola

tota plena d'ossos sechs.

Llu. To fins hi sentit gemechs.

Mar. (Gemechs!)

Der. (Gemechs!

(Dirigir a Pau)

Pau. (Gemechs!)

(Dirigir a Bernat)

Llu. (Hola!)

(Observantlos)

Pau Si, si: 'l moiso ha gemegat;
com que 'l ximplet per res crida...

Llu. Vaya una nit divertida!
sol y a més de sol tancat.

Pau. Tancat, no.

Der. Quina insistencia!

Pau. Home, que no veu la clau...

Der. Si, la clau...

Llu. Prou ! prou si us plau.

(Tras de cuernos penitencia!)

Pau. Y, parlant de tot, la gràcia
de vostè'?

Llu. La gràcia meua?

No 'l puch servi; a' casa seva
jo no hi tinc mes que desgràcia.

Pau. Volia dir, com se diu?

(Va a buscar el llibre.)

Llu. Ah! ja.

Mar. Fingeix lo nom.

(Daix a Lluís.)

Llu. (Com!)

Vostè' vol saber 'l meu nom?

(A Pau ab cert tono)

Pau. Si senyo'; un hom tot s'ho escriu...

Llu. Donchs, bueno.

(Donante importancia)

Pau. Será un nom bast.

(Ap. a Bernat.)

Llu. So' 'l Marques...

(Com ans.)

Ber. Marques!

(Ap. a Pau.)

Pau. Has vist?

(Ap. a Bernat.)

Llu. Marques de... List.

(Ab mes importancia)

Mar. (List!)

(Nient.)

Pau. List?

(Merante a Bernat.)

Der.

Zist?

(Lo mateix a Pau.)

Pau. Deu esser parent d'en Zast.

(Com anti.)

Com s'escriu Zist? jo no se...

Llu. Deixiu estar, pus podria
alterar la ortografia:
jo mateix li escriure;
pro després d'haver esmorzat;
dejà no s'ha res de bo.

Pau. Noya, esmorzar pel senyo.

Mar. Silenci!

(Ap. a Lluís y anant ben.)

Llu. Quedo enterat.

Escena 6.

Dit menos Margarida.

Llu. (Sempre 's parlan ab secret!)

(Astant a Pau y Bernat qui'entraronen baix)

Pau. Si res mes s'ofereix, manar-me...

(A Llu.)

Llu. Home, voldria afeitarme.

Pau. Meiri, aqui te' un barbi, y net.

(Per Bernat.)

Llu. Ah! vosté' afayta?

(A Bernat.)

Der. Oh, y pentino;
mes com que aixó dona poch,
verch oli, carbo' de kok,

mitjas de seda, merins,
sal, cals...

Llu. (y somnia truitas...)

Der. Joeh nunci, soeh sangrador,
so' metje, so' enterrador,
y a' mes, vench monjeta cuitas.
Si s'espera dos minuts
lo afeitare' aqui mateix.

Llu. Au!

(Com aprobant.)

Der. Ull, pus si descobreix

(op. a Pau.)

lo mes minim som perdut.

(Pau acompanya a Bernat fins a la porta sem-

pre ferbe senyas. Lluis se'n adona y's queda

parat contemplantels)

Escena 7.

Lluís - Pau.

Llu. (Vaya una gent del dimontri...

Y encara dura 'l telégrafu...

Això 'm dona mala espina.)

Pau. Si vol res mes... (Jo aquí 'm quedo.)

Llu. Si: va' veni' ahí a la tarde
un a demana' aposito?

Pau. Tants varen venir, que un hom...

Llu. Un d'alt, roig, que 's diu Modesto...

Pau. (Modesto!)

Llu. S'ha tornat groch!

(Observant a Pau.)

Pau. Vosté... 'l coneix?

Llu. Si 'l coneixo?

ja ho crech!... si som amichs intims!...

Pau. Intims?... (Pobre Pau! ja m temo
que aquest sera un altre espià.)

Llu. No vam cita aquí y l'espero...

Pau. Meiris, ara m'hi fa caurer.

Llu. Se troba en la casa, eh? bueno:
diguili...

Pau. No va venir.

Llu. Es estrany!

Pau. Y jo ara 'l deixo:

(Ab. to amable.)

me'n vaig a fer que li portin
un bon emmorsà. (Un veneno!
No 't perdré de vista.)

(Amenassantlo per debra.)

Llu.

Moana?

(Fombante y veient.)

Pau. Senyo Marques, torno luego.

(Ab molta amabilitat.)

Escena 8.

Lluís.

Bé!... y estaba amenassantme!
 No m'agrada. Per una part
 aquest casulot tant ronich
 té us aspecte tant fatal
 que sembla fet apropiat
 per certs intents criminals...
 Y per altre, 'ls que la habitan
 tots tenen lo mira' estrany...

s'entrahonan a l'aurella
y amenassan... Mal... mal... mal!
En tot lo de aquesta casa
no més que un objecte hi ha
que no inspiri repugnancia;
ans sí candor y bondat;
es la hermosa... Però calla!
perque m'ha fet ocultar
lo meu nom? Na! apuntem l'altre
que jo mateix m'hi donat.

(Obre el llibre de sobre la taula y al anar a

escriure se para en recta.)

Qu'es això! aquí diu, Modesto:
y es l'ultim que va arribar...
y el Pau, nega... y al nombrarlo
s torna tot groch... Pau, Pau!

(S'arrenta.)

Sens dubte que aquí hi ha enredo
pero un enredo...

(Fixa sos ulls maquinalment en un diari

de sobre la taula, y exclama.)

Caram!

Vaya un cas raro! - "Diari

(Mirant lo titol.)

de Poble Sec - vint de Mars."
" S'han descobert prop del poble

(Com llegint un suelta.)

crims que fan horroritzar:
un cert barbé es un dels complices
y l'altre un amo d'hostal:
lo primer mataba als homes;
que s'hi anaban a afeytar,

y 'l segon trinxaba 'ls morts
y aprofitaba la carn
fent-ne guisats a' la moda...
Debia se' un bon menjar!...

(Representant)

Ah! dimontri! redrimonti!

(Alzantse de promptis)

si farán aquí altre tant?
aquí tancau, y amenañan,
y hi ha un barbé, y es hostal...
Pero no!... quinas ideas
passan avuy pel meu cap!...
Bá! ays de ventrell deju
o' de cor enamorat.
Ay, Margarida!... y cuan tardas...
a portarme l'emorrax!

(En aquest instant ix Margarida per.

tant plab y estovalles.)

Escena 9.

Lluís- Margarida.

Llu. Ah! Margarideta me'va!

(Volguent abraçar-la.)

Mar. Fuiji, apartis si es servit.

(Netxanantle.)

Llu. De quant ensa'?

(Admirat.)

Mar. Dís que 'es noble.

Llu. Y ara! Que 't burles de mi?

(Torna à volguer abraçar-la.)

Mar. Fuiji, que duch la viande

pel senyor marques de List.

(Li fa una cortesia y va a deixar lo que

dú sobre la taula.)

Llu. Bueno, be: deixa las bromas.

(Seguintlas)

Mar. Bromas? no! y aquest vestit?

(Mirant a Lluís de cap a peus.)

y?... vamos, jo veig mudansas...

Llu. Oh! lo cert es que soch rich.

Mar. Que potre has tret la primera?

Llu. Si... se m'ha mort lo padri,

que vivia a Buenos Ayres

y m'ha deixat uns cuants mils...

Mar. Ah... ab tal que ara essent ricatxo
no m'oblidis...

Llu. Fuig d'aquí...

certs records jamay s'oblidan,
 y l' de aquell instant felis
 que a Meataró 't vaig conixer,
 en mon cor lo tinch escrit:
 recordo que feyam sombras
 a cal meu oncle Magi;
 cuan jo 't vaig veure, ls cuarts daban
 de las onre de la nit;
 mentres tocaban las horas
 mon pit te vaig descobrir,
 y a l'ultima batallada
 tu vares dar-me 'l dols si:
 d'allavors que tot lo dia,
 penso ab tu.

Mar.

Y ara que ets rich,
 també hi pensas?

Llu.

Oh! - ara hi penso
de dies ... y hasta de nits...
Uy! ja veuràs quina vida
que 'ns donarem tenint din!
Després de casats... Escolta,
veuràs quin plan mes bonich:
jo 't portaré a Barcelona
y ab los diners del padri
fare un palacio al Ensarxe
voltat d'alegres jardins
ab uns mobles a tot luxo
y un decorat dels mes richs
a fi de que als dos nos sembli
un cel bell; un paradís;
y sent un cel lo palacio;
y sentne tu un serafí;

y jo pensant en tu sempre;
 y tu pensant sempre en mi,
 nostra ditxosa existencia
 marxara... que ni en carril.

Nar. Ah! si. Y tu'm compraras joyas,
 y molti cortes de vestit,
 y tindre' modista a casa
 que talli a istil de Paris;
 tindre' criadas y cambreras;
 y en mon sala ben guarnit
 rebre jo forsa visita,
 gronxantme en lo balanci;
 y dure' rossech y gorro
 y un monyo alt, aixis, aixis;

(Marcantha)

y tu'm portaras en cotxe

a passeig per ferme lluhir;
concurrirém a tertulias
de bon tono molt sovint;
tindrém un paleo, al Liceo
dels millors de primer pis;
y seré sempre la enveja
de las mullers dels mes rics,
y aixis la nostra existencia
marxará que ni en carril.

Llu. Magnífich! per realitzarho
sols me falta recullir
lo testament. - Y a proposito:
digam, que potse has sentit
a parlar d'un tal Modesto?..

Mar. Modesto!

Llu. Si: es lo amich

que trobantse a Barcelona

lo testament reculli,

y 'm cita aquí per entregarmel...

Mar. En efecte... va venir...

mes, va sopar y de seguida...

's va... fondrer...

Llu. Fondrer?

Mar. Si.

Llu. (Home, vetaquí un bolado.)

Y escolta, per quin motiu

m'has encomenat silenci,

y 'l meu nom m'has fet fingir?

Mar. Oh, perque tens un rival,

y per lo tant es precís

que 'm demanis prompte al pare...

Moira, ara ve.

Llu.

Mes tart, si;

mes tart; vull ans informarme...

Mar. De que?

(S' diti y's posa a parar taula al veure

a Pau que surt

Escena lo.

Dits - Pau.

Pau.

Vamos, estich trist:

(Com pera sii)

Tothom ne ve a demanar...

- Tu aqui?

(A Margarida)

Mar.

Hi portat lo esmorzar

al senyor Marques de Zist.

Llu. Ah, traidora!

(Vaix a Margarida.)

Pau.

Que diu?

Llu.

Res;

vull provar d'una vegada
vianda tant celebrada.

Pau. Probila, senyor Marques.

(Tant marques es ell com jo.)

Mar. Senyor marques, ja pot seurex.

(Mostrantli la taula parada.)

Llu. (Me 'arribaran a fer creurex

(Aventantse.)

que soch marques de debo.)

Pau = tinen ~~molta~~ fama!

(Tot mirantse la llangonissa.)

Pau.

Oh, si!

molta! si fins n'hi ha' cançons.

Llu. Diguin una.

(Tot partint la llangonina.)

Pau. Escolti donchs

ab atenció: diu així.

- "Per sobressada Meahó;

Meallorca per pasta fina;

per mató la Serafina,

y per llangonissa... jo."

Llu. ~~Vamos~~, ~~Es~~ ~~menja~~ excel·lent.

(Tastantla)

Pau. No ho ha de ser, senyor marquès,

com que a més, de lo demés

que s'hi posa usualment

hi entra una cosa especial

que sols la coneixo jo..."

Mar. Pare, que fa'?

319

(Dai' a Pau)

Pau. Tens rahó.

(Ap. reprimintu.)

ho anaba a cantar.

Llu. Tal cual.

(Per la llangonissa que menja.)

Y de que diu que las fa'?

Pau. Veigi, de carn de tocino.

Llu. Y 'm mira a mi! Ja m'amohino!

Si per cas, vosté, ho sera'.

Pau. Senyor marques...

(Ab naturalitat.)

Llu. Per Sant Gil,

(Cremat.)

que 'm tracta ordinariament!...

Pau. No... jo li parlo decent...

Llu. Donchs jo li parlo de mil!

(No cremat encara y alçantse tenint a' la mà

un tros de llangonissa bastant gros.)

Mar. Senyo', 'l pare...

(Com disculpant a' Pau: Lluis dona ab rà-

bia una forta mossegada a' la llangonissa

y fentse mal llenra la exclamació que

segueix.)

Llu.

Ay! mala porra!

(Dreu de la llangonissa per objecte metàlich

y 'l mostra)

Hola! Això no es carn ni es peix.
Una insignia!

Pau.

(Sant Aleix!

(Negoneixentla.)

la que aquell duya a la gorra!)

Això es meu: si li apart bé
donquimho.

Llu. No pas avuy.

(Sech.)

Pau. (Algo sospita. Uy, uy uy!)

Llu. Váginse.

(Ab un gran crit.)

Pau. 'I vigilaré.

Escena II.

Lluís.

Seva diu! que ha de ser seva!

si es del meu amich!... si hi ha 'l nom!...

Ms. y P. - Modesto Parra.

Mes com era aqui dintre? Oh!...

(De prompt.)

Cuan parlabam de viandas
recordo que aquet vellot
ha dit: "Hi entran certas cosas
que sols las coneixo jo..."
Oh, 'm venen unas ideas!..
La meua imaginació
ecraltada per mil probas
palpables, entra en temor
y 'm presenta horroritrada
cuadros de sanch, morts y horrors...

(Se senten cops a' sota de la trapa)

Eh! pican dessota terra!...

(Donant un gran salt.)

Si tindran escotillons

com al teatro ?...

(Tornan a trucar.)

Altre volta!

Ber.

(Sota la trapa.)

Pau.

Llu. La veu del barberot!

fuigim!

(Va' al fondo.)

Per aquí venen : malo!
amaguemnos ; pero ahont ?
al cuarto... y com sortiria ?

(Tanca 'l cuarto y s' queda la clau)

Ah! l' armari... Si ; pero
no me 'n vaig sens emportarmen
la fatal composició.

(Preu la llanterneta y s'amaga)

Escena 12.

Dit - Bernat - Pau.

Ber. Pau! Pau!

(Eixint per la trapa)

Llu. (Alcan una trapa!)

(Apareixent dode l'armari)

Pau. Me 'ha semblat sentir soroll...

(Eixint avo.)

Ber. Aja! a vos us buscaba.

Pau. Y ara! que t'has tornat boig?

Ber. Que teniu!

Pau. En mitj del dia
gosas venir?...

Ber. No hi ha por:

hi aplicat abans la aurella
y no he sentit...

Llu. Deus ester sort.

(Com ans y així ho fa tota la escena.)

Pau. Es precis assegurar nos
de que 'l marques... Ah... bo! bo!

(Probant la porta.)

Se'n ha anat.

Llu. (Meira la gabia,
que 'l pájaro ya voló.)

Der. Y jo que venia a afeitarlo...

Llu. (Cá! Ja m'afaitaré sol.)

Pau. Ell tornará; no t'apuris;
no s'escapará 'l senyor
sens que tu l'afaitis.

Llu. (Me agras!

Això sí que 'm distreu poch.)

Pau. Parlem de lo altre: la cosa
ja està amanida, pero
falta carn.

Llu. (Hum! carn te falta?)

Pau. Que has dut farciment?

Der. Y bó!

y ab uns bigotis que porta...

Llu. (Deu se' algun tambor major.)

Pau. Lo pelarem de seguida.

Llu. (Com Sant Bartomeu: horror!..)

Der. 'L cadáver es a la gruta.

Llu. ('L cadáver!.. Y si' fós
'l cadáver d'en Modesto?
Ynfelis! Pobre xicot!)

Pau. Ah!..

(Ab espant y agafantse ab en Bernat.)

Ber. Eh! que tenim?

(Assustat també.)

Quin susto!

(Moixant per tot.)

Pau. Me' ha semblat senti' uns rumors...

Si 'ns sorprendressin...

Ber. Que ho puijo?

Pau. No, no! Qu'és mala ocasió,
tanca la trapa, y prudencia...

(Tot tremolant.)

Llu. (Ynfames!) ~~Al!~~

Pau. Soterra allo...

(Lo mateix.)

Soterra la vil materia

que fem' servir...

Llu.

(Ja ho sè tot;

la famosa llangonissa

ja se' ara de que's compon.)

Pau. Som perduts!...

Ber. Pero que passa?

Pau. Lo que passa, es que'l senyor

(Senyalant lo quarto.)

es amic d'aquell Modesto...

Ber. Si ho deya! Pau, al cap som:
es precis a' tota costa
des-fermos d'ell.

Llu. (Oh! - oh! - oh!)

Ber. Es ja forros, forrosissim:
hem de juga' el tot pel tot.

Pau. ~~Lo despatxarem amb~~ l'altre.

Llu. Si? doncas cammas a' coll.

(4r ab precaució del armari, y de puntetes se dirigeix al fondo sempre ab la llançonissa a la ma. Al acte que va a fugir entra Margarida.)

Escena 19.

Dit. Margarida.

Mar. Que ja se'n va'?

(A llur.)

Llu. Margarida...

(Com dientli que li faní par.)

Pau. Que fan aquí aquest parell?

(Tombantse.)

Mar. Oh! jo en aquest instant entro.

Llu. Jo vinch de donar un passeig

per la població: es bonica.

(Qui pogués esse al carrer.

Pau. Y ara ha tornat de puntetas...

(Notant qu'encara s'hi està.)

Llu. Es un vici...

Pau. Un vici, eh?

Llu. Ho faig perquè d'aquet modo
soch més alt y'm veuhen més.

(Bernat mentrestant prepara sobre la taula

las cunas d'afeitar.)

Pau. Y s'ha endut la llangonissa!

Llu. Ja ho pot veurer: si, ho hi fet
per si acas me desmayaba
pel camí.

Pau. (Casi no 't crech:

ah! ja hi caich: es que 'l tunante

se l'ha emportada perquè
és la prova del delict...)

Voste ara senyor marques
ja s'ha fet passar la gana...

Llu. No n'hi tingut casi gens.

Pau. Lo que li hagi sobrat, tornimho.

Llu. Ya! Las sobras?

Pau. Aixó es.

Llu. És a dir, que vol los restos?

Pau. Justament.

Llu. Donchs no pot ser.

(Plaig de sí ls las honras fúnebres.)

Ber. (Acostantse a Lluís ab la navaja oberta.)

Qu'esta' a punt senyor marques
perquè jo 'l despatxi'?

Llu. Apartat!

(Assustat.)

Ber. Y ara! qu'es lo que li ve'?

Llu. Finch preessa.

Ber. Si això es negoci
d'un minut.

Llu. D'un minut, eh?

Ber. Vamos, ja pot assentarse.

(Posant una cadira sobre la taula.)

Llu. Gracias.

(Com volguent fugir. En aquest moment Pau
agafa la ganiveta de sobre la taula y l'altra
en alt mirant-la y probant si talla.)

Ah!... Reina del cel!

(Se'n adona y sentint arreu esporegut va a ca-
rer precisament en la mateixa cadira co-

locada per Bernat; aquest allavors li

posa 'l drap al coll.)

Der. Ara.

Llu. (Estich sobre la trapa

(Adonantben.)

y aquí 'l barber... y allí 'l vell
esmolant la ganiveta...

ja'm veig mort, pelat y net
y ficat a la caldera!...)

Ay, no'm feu pati, amich meu.

Der. Cà! ni arribarà a adonar-sen:

si tinch un pols tant llauger

que 'ls qui jo afeito s'hi adorman.

Llu. (Si; per no despertar més!..)

Der. No's manéiji d'aquí.

(Va' pel salt.)

Llu.

Flome,

(Albanze.)

m'ha vingut un pensament.

Ber. Y qu'es?

Llu. Deixarme la barba:

diu que m'estara molt be.

Mar. No penso jo d'aquest modo.

Llu. Ah! Donchs es dir que vosté...

Mar. Crech que no m'agradaria.

Llu. (Si estara avinguda ab ell?)

Ber. Acabem d'una vegada.

(Volgentli colocar la bacina.)

Llu. Pero home...

Ber. Dá! estigui quiet.

(L'ensabona.)

Pau. Margarida, veí adintre:

porta llart: durai també...

Llu. Alto aquí! (Vol allunyarla,
vol que 'ns quedem sols tots tres...)
No ho consento; vull que 's quedi.

Pau. Senyor marques... y perquè?

Der. Això ja passa de mida!

(Apritantli 'l drap.)

Llu. Uy! No lligui tan estret.

(A Der.)

Jo vull que mentres m'afaitan

(A Pau)

ella hi siga; pagaré
tot lo que se m'ecrijera.

Pau. També es capritxo!

Mar.

Ah! ja entench:

(A Pau)

es que 'l senyor té que dirli

certas cosas d'interès...

(Lluís vol parlar mes Bernat tot ensabo-

nantlo li impideix.)

Pau. A mi?

Mar. Si senyor: un assumpto...

en fi, cosas de ja y ell...

Pau. D'ell, y tu?

(Lo mateix respecte a Lluís.)

Ber. Pero aquets braços
semblan un molí de vent!...

(Els moviments de Lluís.)

Pau. A veurer donchs; que s'expliqui.

Mar. Vamos, parla ja Lluís et.

Pau. Lluís et!...

Ber. Hola! lo teu pollo!...

(A Margarida.)

Llu

(D'altra d'un brinco tirant a Bernat

per aquí i enllà.)

Es fals! ni ho soch, ni ho vull ser,
ni jamay la hi coneguda,
ni...

Mar. Com! que dius!

Llu. Lo que sent:

jo 'l seu pollo? Vade retro,
Satanais, no se' qui ets.

(Va' a fugir pel fons, mo Pau li tanca 'l

pas y allavors ell entra en lo quarto em-

portantben la llangonissa.)

Escena II.

Dits - menos Lluís.

Mar. Y hi ha qui's fia dels homes!..

(Ab ira.)

Pau. Calla! y aquest es aquell
a qui tant y tant estimas?

Der. Vamos, se t'ha aportat be'.

Mar. Es un dolent, un tunante;
jo no 'l vull; ben al revei;
jo 'l detesto.

Der. Va de veras?

Mar. Y vull casarme ab vostè:

(Ràpit.)

corri, vâgi a la parroquia;
arregli tots los papers;
parim casa de seguida;
avisi a tots los parents
y que l'entlâs s'efectui

si pot ser abuy mateix.

(Se'n va.)

Escena 15.

Pau - Bernat.

Ber. Victoria! Ella vol ser meua:
ja ho veyeu.

Pau. Lo que jo veig,
es que 'm té un atach de nivvis
que no se' con n' eixirem;
que en cuant a' aixó de volguerte,
encar que ho hi sentit bé
jo unicament hi se' veurer...

Ber. Que?

Pau. Que tu, beus a' galet.

Pero, parlant d'altre cosa;
ara lo que més convé
es treurer prompte de casa
a aquest subjecte.

Ber.

Això es.

S'ha ficat en lo seu quarto,

(Va y prova la porta)

y s'ha tancat. - Ah, que veig! -

(Mirant pel pany.)

lliga 'ls llansols y la conxa
y s' prepara tot corrents
a baixar per la finestra.

Pau. Lladres! que 'm roba 'l qu' es meu
y se'n va sense pagarme!...

Vina ab mi, Bernat, correm
tallemli la retirada...

Si l'atrapo... pobre d'ell!
 las pagara' totas juntas:
 deu mil trossos ne fare
 que 'l mes gros sera' l'aurella.

Ber. Que s'escapa!

(Tornant a mirar pel pany.)

Pau. Vatura 'l ret! -

(Se'n van corrents pel fons: Pau abla
 ganiveta a la ma.)

Escena 16.

Lluís - luego Margarida.

Llu. No pot saltarse! - Han marxat...

(Mirant per tot.)

fujim per aqui: siguem llestos

y emporten-nos em los restos
del meu amich estimat.

Vaya una gent mes dolenta!..

(Dirigithe al fondo.)

Mar. ¿buscan, verge piadosa!

(Exint.)

Llu. Margarida! prenda hermosa
digam que tu ets inocenta...
Jo t'estimo, y ab bons fins,
pero noya, això 'ns separa.

(Presentantli la llangonissa devant s'hi ubi.)

Mar. ¿qu'es això! que dius ara?

Llu. Que ja sé lo que hi ha a dir.

Mar. Ah, sabs?...

Llu. Si; 'l secret fatal:

y tu, digam, desgraciada:

ho ignoras? estàs ficada
en complot tant criminal?

Mar. Ni encara que fos així;
may seria prou motiu
per desprecia' un amor viu...

Llu. Pero, dona, vina aquí;
si jo sigues tu y tu jo,
y tu fossis lo meu pare
y jo fos la teua mare...

Mar. Que enrahonas!

Llu. Téns rahó...

Es qu'estich tan trastornat...
Si tu al meu pueste 't trobessis,
si tu sen jo m'apreciessis
com jo sempre t'hi apreciát,
digas, no 't despreciarías

tu a' tu per la conducta
de ton pare?

Mar. No hi ha' dubte

que 'l pare te' ninyerias
pers no son crims tant grossos;
faltas, be'; y encara xicas.

Llu. Donchs si d'aixo' n dihem micas
no se' de que n direm trosos.

Mar. Per llamar la concurrencia,
Lluis, ha de probarse tot;
l'home ha de fer lo que pot
per guanyar la subsistencia.

tu m diras que 's falta gran
fer lo que la lley no aproba;
tantas cosas desaproba

la lley, y ab tot y aixó 's fan!...

Mees: lo que 'l meu pare fa
 si bé es prohibit avuy dia,
 la lley, que amenut cambia
potser dema' ho manarà.

Llu. Quin modo de discurrir!

quin pensar! - quinas doctrinas!

Sigle dels llums, ahont caminas!

Jugim.

(Se dirigeix al fons.)

Mar. No; no per aquí.

(Detenintlo.)

Fu' a mi cruel la mort me donas;
 jo en cambi 't salvo la vida.

Llu. (No està del tot pervertida;
 encara té coses bonas.)

Mar. Ves per 'quí, pues vols deixar-me;

(obra la trapa.)

y adieu, si may més no 't veyà.

Llu. (Ah! - la cova!... Y jo que creya
que pretenia salvarme...)

Mar. Vés...

Llu. (No sé com te' vergonya...)

Mar. Encar que sias un canalla
vull salvarte; baixa.

Llu. Calla!

(Ab explosió)

Margarida... de Vergonya!...

Mar. Ah!... vénen! Salvat la vida;
baixa.

(Mostrant la trapa oberta.)

Llu. Cà! no 'm moch d'aquí.

(Retrocedint.)

Mar. Lluiset meu, feïho per mi...

Llu. Apartat, serp malehida!

Escena 17.

Dit - Pau.

Pau.

(Luc's presenta ab la ganiveta a' una mà
y un ferro llarch al altre.)

Ah... ja 'l tinch y estem tots sols...

Llu. Fàssim pas, o'...

Pau. Pas m'has dit:

arrera, marquès finjít!

(Encarantli las duas mans armadas.)

ahont son los meus llansols?

Llu. Fàssim pas: jo malaheixo

a voste', a la se'va fonda

y a' sa filla...

(Dirigithe al fons.)

Pau.

Alto a' la ronda:

(Detenintlo com ant.)

pagui 'l que 'm deu o 'l parteixo.

Llu. Y que li dech, vell dolent?

pretén encara cobrar,

cuan m'ha obligat a menjar

lo ser vivent...

Pau.

Ser vivent!..

(Ab sobresalt.)

Llu. Aquí, en aquet mateix puesto

(Senyalant la taula)

me l'ha servit fet a' nosos...

Aquí descansan los ossos

(Tocantse l'entre)

del infortunat Modesto!

Pau. Que 's torna loco?

Mar. En efecte...

Escena 18.

Dit - Bernat.

Ber. Pau, fugiu.

(Sixint tot espantat.)

Pau. Que fugi?

Ber. Si:

(Dais y apremuradament a' Pau.)

'l de la insignia es allí,

(Indica el fons.)

preguntant per aquet subjecte.

(Per Lluis.)

Aquet també es un espia.

(Ab veu alta.)

Mar. Això no; jo responch d'ell.

Pau. Ja, pero en semblant tropell,

(A Derrot.)

que farem?

Der. Jo 'l tancaria.

Pau. Y ahont?

Der. A la cova.

Llu. Què?

Voleu enterrar-me en vida!...

Lladres!

(Ab un gran crit.)

Mar. Calla...

Llu. Margarida,

(Cridant mes fort.)

si callo no diré re'.

Pau. Silenci, marques... fantasma.

Der. Se li espera un estofat...

Llu. Donchs jo no vull ser pegat.

Pau. No? donchs sera' cataplasma.

Der. Teniu ideas felissas.

(A Pau.)

Mar. Pare...

(Com intercedint per Lluís.)

Llu. Hola! vuleu matarme
y després aprofitarme
pera farcirne llangonissas?

Pau. Agafemlo.

(Pau y Bernat van per apoderarse de Lluís.)

Llu. Donchs protesto

(Defensante.)

y fujo: vaya un tinglado!

(Va corrents dret al fons com pera escapar-se, y al arribar a la porta s'atopa ab

Modesto que ix.)

Modesto que ix.)

Escena 19.

Dits. Modesto.

No. Home, vagi ab mes cuidado.

Llu. Ah! que veig!..

No. Lluís!

(Obrint los braços)

Llu. Modesto!..

(Precipitantes en ell.)

Ber. (Modesto! jo perdo 'l tino!)

Llu. Es dir, que no t'han trinxat

(A Modesto.)

y que jo no t'hi menjat
creyentme qu'eras tocino?

No. Que enrahonas?

Pau. Bah! somia.

Llu. Ay! desd'ahir qu'estich ficat
dintre un infern nomenat.

"Pau, Bernat y companyia."

No. Bernat! un qu'es barber?

Llu. Si.

Ber. (Això no m'agrada gens.)

No. Ahont es?

Llu. Meiral: aquí 'l tén.

(Jingalantli.)

No. Ell es!

Ber. (Ay, pobre de mi!)

No. Ah, ets tu!

(A Bernat ab to' brusco.)

Ber. (La sanch se m'agleva!)

No. Es aquesta la paraula
que vares donar a la Paula,
la honrada germana meua?
O't casas ab ella...

Ber. (Mealo!)

No. O us denunciis.

Pau. No; no ho feu.

(A Modesto.)

Casati.

(Ap. a Bernat.)

Ber. Pero...

(Lo mateix a Pau.)

Pau. Per Deu!

(Lo mateix.)

Ber. Si es lletja...

(Lo mateix.)

Pau. 'T fare' un regalo.

(Lo mateix.)

fècho o' som perduts; no es broma.

(Alt.)

Mo. O ho fa', o' l' mato.

(Enrenya una pistola a' Bernat.)

Ber. Me'hi acomodo:
demanantmho ab tal bon modo...
(Meal llamp!)

Mo. Tócala: es un home

Llu. Pro aixó, es tocino?

(Mostrant la llangonissa)

Pau. Senyor...

(A Lluís, com suplicant.)

Mo. Si y no.

Llu. No y si? No endevino...

Pau. Per favor...

(Com ans a Lluís y a Modesto.)

Mo. Si, qu'es tocino,
mes, tocino ratador.

Llu. Ah!... gat? vamos, ja está entès.
Un abraís; fora malícia.

(A Pau.)

Pau. Entréguinme a la justicia,

(Avergonyit.)

pero, no 'm sofoquin més.

Mo. Com se entén! per qui 'ns preneu?

Pau. No son... espías?

Llu. Com!

Mo.

No!

jo soch un repartido
d'entregas...

Pau.

Ara veyeu!

(Respirant ab satisfacció.)

Llu. Té; la insignia que 't van pendre.

(Li dona.)

No. Y tu 'l testament.

(Donantli.)

Com brilla!

(Per la insignia.)

Llu. Jo estimo a' la seva filla

(A Pau.)

y soch rich; que 'm vol per gendre."

Pau. Si ella hi ve' a bé...

Llu.

Tu hi consents?

(A Margarida.)

Mar. Tal me preguntas a mi!...
Lluiset meu, vols lo meu si,
cuant sabs que fins mon cor tens?

Pau. Donchs, a refrescar.

No. D'amich?

Pau. Si: llan gonissas ab pebra...

Llu. Ca! ca!...

(Com volguent dir "no es això")

No. Si son gat per llebra.

Llu. No...

(Com ans.)

Der. Llegitimas de Vich.

Llu. Menos... si tots ho diheu mal.

Mar. Ja! Son garras per perdius.

Llu. Tampoch son lo que tu dius.

Mar.

Pan.

Ber.

Ms.

Llu.

Donchs...

Son... "Misteris d'hostal."

fiel.

Junio 3° 18

100

ALL RIGHTS RESERVED